

**UCHWAŁA NR XXIII/173/2012
RADY MIEJSKIEJ W LIPNIE
z dnia 28 września 2012 roku**

w sprawie nadania tytułu „Zasłużony dla miasta Lipna”.

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 ze zmianami) oraz § 2 uchwały Nr XL/319/2009 Rady Miejskiej w Lipnie z dnia 26 listopada 2009 roku w sprawie nadawania tytułu „Zasłużony dla miasta Lipna”

uchwała się, co następuje :

§ 1. Nadać pośmiertnie tytuł „Zasłużony dla miasta Lipna „

Ojcu Antoniemu Sołtysiakowi

§ 2. Uchwała wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w sposób zwyczajowo przyjęty.

Przewodnicząca Rady
Maria Turska

Uzasadnienie:

Ojciec Antoni Sołtysiak przyszedł na świat 18 kwietnia 1912 r. w Dębinie, powiecie Szamotulskim, województwie wielkopolskim. Jego rodzicami byli Józef i Anna, z domu Michalak. Do Szkoły Powszechnej uczęszczał w Krzeszkowicach. W wieku 12 lat wstąpił do Zakonu OO. Kamilianów Prowincji Niemieckiej w Tarnowskich Górach. Tam też uczęszczał do Państwowego Gimnazjum Polskiego. W 1931 r. został wysłany przez władze zakonne na dalsze studia najpierw do Vaals w Holandii (gdzie odbył Nowicjat), a następnie do Niemiec, do Kolegium OO. Kamilianów w Munster w Westfalii. Po ukończeniu studiów filozoficzno - teologicznych w dniu 19 marca 1937 r. otrzymał święcenia kapłańskie w Munster z rąk Jego Ekscelencji Księdza Biskupa Henryka Roleffa. W lutym 1938 r. powrócił do Polski. Na początku wojny pracował w Michelinie koło Włocławka. Po uwięzieniu proboszcza lipnowskiego ks. Jana Ryglewicza w grudniu 1939 r. został wysłany przez błogosławionego biskupa Michała Kozala do Lipna, w celu objęcia tam parafii. Nominację ustną otrzymał O. Antoni Sołtysiak podczas odwiedzin w więzieniu biskupa Michała Kozala, gdy ten był więziony we Włocławku przez władze hitlerowskie. Podczas okupacji niemieckiej (od 8 grudnia 1939 r., aż do 1 grudnia 1946 r.) był proboszczem parafii Lipno i dziekanem całego dekanatu lipnowskiego i czernikowskiego.

W maju 1946 r. opuścił diecezję włocławską, ponieważ w międzyczasie w dniu 1 kwietnia 1945 r. został mianowany Komisarzem Generalnym Prowincji Polskiej przez Generała Zakonu O. Roberta Svoboda. W ten sposób O. Antoni Sołtysiak został pierwszym prowincjałem nowo utworzonej Polskiej Prowincji Zakonu OO. Kamilianów z siedzibą w Tarnowskich Górach. Pracował jako kapłan: w Michelinie, Lipnie, Tarnowskich Górach, w Białej i w Zabrze. W latach 1938 – 1939 r. był submagistrem kleryków w Lipnie. W latach 1945 - 1950 pełnił urząd Prowincjała Polskiej Prowincji Zakonu OO. Kamilianów, w latach 1947 - 1952 był proboszczem parafii św. Jana Chrzciciela i św. Kamila w Tarnowskich Górach. 1 września 1952 r. mianowany został przez ordynariusza Śląska Opolskiego, ks. infułata Emila Kobierzyckiego profesorem i Ojcem Duchownym w Wyższym Seminarium Duchownym w Nysie. Funkcję tę pełnił, aż do śmierci. W 1953 r. został mianowany przez Konsultę Generalną Zakonu OO. Kamilianów Komisariuszem Genralnym Zakonu w Polsce.

8 grudnia 1939 r. przybył do Lipna o. Antoni Sołtysiak ze zgromadzenia oo. Kamilianów, który został mianowany proboszczem i dziekanem przez ówczesną Władzę Diecezjalną. Sprawowanie obowiązków przez ks. Sołtysiaka były trudne i odpowiedzialne. Co kilka dni gestapowcy przeprowadzali na plebanii rewizje, wydając cały szereg rozkazów. Pod koniec 1942 r. Niemcy zakazali używać w kościele polskiego języka oraz spowiedzi po polsku,

polecili usunąć w kościele jak i na cmentarzu polskie napisy. Ks. Antoniemu Sołtysiakowi pozostawiono do wyboru używanie w kościele języka niemieckiego lub łacińskiego. Ks. Antoni Sołtysiak wolał język łaciński. Prawie wszystkie pieśni na cały rok kościelny przetłumaczone zostały na język łaciński przez ks. Antoniego Sołtysiaka, oraz ks. Tadeusza Szmyta ówczesnego proboszcza parafii Kikół i kleryka Romańskiego. Zorganizowano przy lipnowskiej farze chór kościelny złożony z dorosłych i dzieci. Chór ten liczył w czasie okupacji przeszło 100 osób. W ten sposób melodie pieśni kościelnych brzmiały przez okres okupacji niemieckiej, pomimo zakazu władz. Ks. Antoni Sołtysiak uczył dzieci katechizmu po polsku, w konspiracji przyjmował do pierwszej spowiedzi i Komunii Świętej. Spowiadał przy zamkniętych drzwiach w zakrystii, narażając się w każdej chwili na kontrolę gestapowców w kościele. Wieczorem lub nocą udzielał ślubów. 15 października 1943 r. podczas nabożeństwa otoczono kościół przez policję i gestapo, urządzono „łapankę” większą część ludzi, którzy byli w kościele wywieziono na roboty przymusowe do Niemiec. 3 listopada 1943 r. rozstrzelano na rynku 10 Polaków rzekomo za to, że Polacy napadli na gestapowca i poturbowali go. Ludzi, którzy byli w tym czasie w kościele siłą zapędzono na rynek, aby byli obecni przy rozstrzelaniu. Na początku 1944 r. ks. Antoni Sołtysiak zostaje aresztowany i wtrącony do więzienia za to, że nie chciał sprzedać Domu Katolickiego niejakiemu Knoblochowi, który zajął cały Dom Katolicki na sklep z manufakturą. W więzieniu przebywał ks. Antoni Sołtysiak przez miesiąc. Niemcy opuszczając Lipno spalili Dom Katolicki. Pod koniec 1944 r., chociaż jest wersja, że pożar powstał przez nieostrożność z przyczyny nagromadzonego towaru. Niemcy wywieźli zrabowane z kościoła dzwony. Po wojnie w kwietniu 1946 r. ks. Antoni Sołtysiak przejął kościół poniemiecki, poświęcił go 8 maja 1946 r. nadając od siebie tytuł kościołowi św. Stanisława Biskupa. Kamilianie nabyli także na terenie parafii majątek Borek¹.

Nieocenione zasługi położył o. Antoni Sołtysiak podczas okupacji niemieckiej. Za jego sprawą ogród plebanii i jej podziemia stanowiły jakby miejsce eksterytorialne i tu podtrzymywana była mowa polska i pielęgnowane tradycje polskie z okazji różnych świąt. Tu z zachowaniem ostrożności gromadzili się mieszkańcy Lipna, tu mówiono o wizji wolnej Polski, tu wreszcie zbierano informacje o popełnianych zbrodniach na narodzie polskim².

O. Antoni Sołtysiak potrafił też uprzyjemnić czas młodzieży, urządzał różne gry i zabawy, powstała nawet młodzieżowa drużyna piłkarska przy lipnowskiej

---

¹ Relacja pozostawiona w kronice parafialnej.

² 3. W. J a s i ń s k i, *Wspomnienie o zakonie Kamilianów w Lipnie.*, w: „Ład Boży”, nr 19., 1990., s. 3.

Kwaszarni. Przy pomocy o. Sołtysiaka na kościelnym dziedzińcu rozgrywano nawet mecze piłki siatkowej³.

Pełnione przez o. Sołtysiaka obowiązki były trudne, odpowiedzialne, a zarazem niebezpieczne, gdyż był on w Lipnie także członkiem Armii Krajowej i nosił pseudonim konspiracyjny „Piotr”⁴. Obok posług religijnych, zajął się też tworzeniem warunków do życia kulturalnego, niesienia pomocy materialnej, a nawet tajnym nauczaniem⁵. Celowi temu służyły podziemia lipnowskiej plebanii, w której, obok o. Antoniego, rezydował hitlerowski – lecz o ludzkich uczuciach, lekarz – gestapowiec. Jako Kamilianin, o. Antoni Sołtysiak czuł też potrzebę niesienia pomocy ludziom chorym i opuszczonym, dlatego dbał o to, by Polacy mieli pomoc lekarską. W tym celu sprowadzał na plebanie w określonych dniach z zewnątrz lekarzy świadczących społecznie niezbędną pomoc⁶.

O. Antoni Sołtysiak zmarł 15 lutego 1954 r. w Tarnowskich Górach. Pochowany został w dniu 18 lutego 1954 r. na cmentarzu zakonnym w Tarnowskich Górach⁷.

---

³ S. Z g l i ń s k a, *Lata okupacji.*, w: „Gazeta Lipnowska”, rok II, nr 6., 1990., s. 3.

⁴ W. F r a t c z a k, *Diecezja Włocławska w czasie II wojny światowej.*, Włocławek 2008. s., 265.

⁵ M. K r a j e w s k i, *Sołtysiak Antoni.*, w: *Słownik biograficzny ziemi dobrzyńskiej (do 1945).*, Lipno 1992, s. 334.

⁶ W. J a s i ń s k i, *Wspomnienie...*, s. 6.

⁷ www.kamilianie.eu